

vedtoges ved Loven af 27de Marts 1866, og saa ville vi just atter gjøre en Bevægelse om igjen. Thi hvorledes er Loven af 27de Marts 1866 om Udgifter for Finantsperioden 1866—68, med Undtagelse af de Udenrigs-, Krigs- og Marineministeriet vedkommende, ordnet? I Spidsen af den stilles som sædvanligt en almindelig Udgiftsoverfugt; saa kommer Civilisten og Apanagerne, dernæst i § 4 Rigsraadet, i § 5 Geheimestatsraadet, i § 6 Finantsministeriet — de andre Ministerier have naturligvis deres egne Love —, og først efter Finantsministeriet kommer saa i § 7 Statsgjældens Forrentning og i § 8 Pensionsvæsenet. I den Lov, altsaa, som den allerede Finantsminister selv dengang har foreslaaet, ere altsaa allerede, som det nu her af os er foreslaaet, Statsgjælden og Pensionerne satte bagefter. — Det er, som sagt, ikke noget vigtigt Spørgsmaal, hvorom der her er Tale; men der gaaer dog en vis Traad gjennem Finantslovens Affattelse, og denne Traad fastholdes efter min Opfattelse bedst, naar vi sammenstille Forholdene før og efter Afskillelsen i Fælles og Særligt, og nu atter følge den Orden, som var opstillet i vor første constitutionelle Periode.

Andræ: Ja, ganske sikkert er dette Spørgsmaal intet Realitetsspørgsmaal; men jeg kan dog ikke paa nogen Maade indrømme Rigtigheden af, hvad der er blevet anført for at forsvare Endringsforslagene under Nr. 4 og 5. Jeg heraabte mig for udtrykkeligt paa Statsregnskabet og Statsbudgettet. Det er bekendt nok for Enhver, der vil see tilbage paa vore finantsielle Forholds Udvikling, at det ikke gaaer an at søge hen til de Love af meget forskjellig Beskaffenhed, hvorved de forskjellige Bevillinger ere blevne givne. I hele den forbigangne Tid have vi havt mange meget forskjellige saadanne Love. Efter Forsatningsforandringen af 2den October 1855 bleve de forelagte i fra hinanden udsøndrede Afdelinger gennem mange forskjellige enkelte Forslag, og det var først bagefter, at de bleve sammenarbejdede og fik deres egentlige Form i Statsbudgetterne og de dertil sig sluttende Statsregnskaber. For de første Finantsaar

efter 1848 habes der slet ingen Statsregnskaber, og det er derfor ogsaa overordentligt ubekvemt at gaae tilbage til den Tid og søge Oplysninger for disse Aars Vedkommende. Først fra Finantsaaret 1853—54 fremkomme de Statsregnskaber, som vi senere naafbrudt have modtaget, og som i Meget slutte sig til de Statsregnskaber, der allerede eksisterede under Christian den 8de, og som i mange Henseender vare overmaade ophjæsende. For Aarene 1848—49 og 1849—50 og det nærmest der efter følgende Par Aar har man, som sagt, megen Vanskelighed ved, naar man vil gaae ud over de blotte Totalsummer, at faae tilfredsstillende Oplysninger tilveiebragte med Bøthed. Jeg betragter altsaa de under Nr. 4 og 5 stillede Endringsforslag som indeholdende et virkeligt Brud paa den Orden, hvortil vi ere blevne vant. Vante kunne vi nemlig ingenlunde siges at være blevne til den Orden, som iagttoges i Aarene 1850—51, 1851—52 og 1852—53. Lad mig gjentage det, allerede Statsregnskaberne for 1853—54 og 1854—55 ere afslagne i den samme Form, som altid senere er brugt. Og, hvis man nu endelig vil gaae ind paa at spørge om, hvad der i og for sig vilde være fornuftigt, dersom man skulde til at begynde paa at ordne disse Spørgsmaal forfra, saa kan jeg dog heller ikke nægte, at det forekommer mig at være soleklart, naar man f. Ex. blot tager, hvad der vedtoges for Rigsraadets Vedkommende, for sig, at den Orden for Indtægtsidens Vedkommende var den eneste naturlige og logiske, at man begyndte med alle de almindelige Indtægter af Statsformuen i dens forskjellige Stikkesler, at man saa gik over til Skatterne — directe Skatter var der jo ikke under Rigsraadet; og man er først nu bleven istand til at udfylde dette Afnit, idet de directe Skatter nu ere komne til, hvorimod der var en Række af indirecte Skatter —, og at man derefter kom til de tilfældige og overordentlige Indtægter. Det forekommer mig ligeledes for Udgiftsidens Vedkommende, at det, som den høitærede Finantsminister anførte, giver en meget god logisk Grund til ogsaa at beholde den i den hidtilværende Orden og Følgerække. Det er dog